

Veertig jaar Wereldwinkel (2)

Henk Kraaijenbrink

Dit jaar heeft Borne al 40 jaar een wereldwinkel. Een winkel gedreven door vrijwilligers.

In drie artikelen zal op de geschiedenis ingegaan worden.

Van rietsuiker naar zuivere koffie, het traject tot het ontstaan.

De roerige jaren van 1982 t/m 1985.

In rustiger vaarwater.¹⁾

In 'Boorn & Boerschop' van augustus 2022 verscheen artikel één over de STOS als voorloper van de huidige wereldwinkel die in 1982 van start ging. Deze gaat over de hectische periode 1982-1985 van de wereldwinkel. Er is zoveel stof dat in 2023 nog een artikel zal verschijnen over de Wereldwinkel Borne in rustiger vaarwater.

De roerige jaren van 1982 t/m 1985.

De aanleiding.

Jaarlijks kent de rooms-katholieke kerk een vastenactie sinds 1961. Het is een tijd van bezinning en solidariteit. Ook wordt er gebeden voor kleine projecten in ontwikkelingslanden, gefinancierd door ingezamelde giften. De Bornse Theresiaparochie organiseerde in het kader van bezinning in 1982 en in samenwerking met de STOS²⁾ een koffieactie. Het ging om zogenaamde 'zuivere koffie', koffie die rechtstreeks van boeren uit ontwikkelingslanden werd betrokken om zo de winsten van de tussenhandel te voorkomen. Met behulp van de STOS³⁾ breidde de actie zich uit in heel Borne. Uiteraard is de naam ook een knipoog naar het gezegde: 'Dit is geen zuivere koffie' of wel, dit deugt niet. De actie werd zo'n succes dat de actiefste deelnemers ervan een 'stuurgroep koffie' vormden om na te gaan of er een definitieve vestiging van een wereldwinkel mogelijk was.

Op 20 mei 1981 komt die groep van 5 enthousiaste mensen bijeen om een grotere bijeenkomst voor te bereiden. Er komen allerlei thema's aan de orde over grootverbruikers, locatie voor een pand etc..

Op 6 juli 1981 komt die grotere groep bijeen in 't SKUW⁴⁾, het voormalige St. Josephgebouw aan de Ennekerdijk, gebouwd in 1904, toen de RK werkliedenvereniging St. Joseph het in gebruik nam. Later, na gebruik door 't SKUW, zal beeldhouwer Ruurd Hallema er zijn intrek in nemen. Ook was het nog een poos koffiehuis voor Turkse gastarbeiders (zo werden buitenlandse werknemers toen genoemd. Gasten worden geacht weer te vertrekken) die in de jaren '60 gehuisvest waren in barakken achter de lagere (nu basis) school aan de Bleek.

Op de vergadering van 6 juli '81 zijn ook vertegenwoordigers van de wereldwinkels uit Wierden en Hengelo aanwezig alsmede de heer Posthuma van de Landelijke Vereniging Wereldwinkels. Deze laatste is ontstaan in 1960 op initiatief van de landelijke bekende pater Jelsma (van de pleinpreken in 's Gravenhage), de X-Y beweging

en de NOVIB. Als Borne een wereldwinkel begint zal zij onder gewest 2 (Gelderland en Overijssel) vallen. Daar zijn in 1981 al 18 wereldwinkels.

Er wordt driftig gebrainstormd, over de informatie die door de gasten is verstrekt. Wat zijn de mogelijkheden voor een locatie, subsidie, soorten acties en informatievoorziening aan de Bornse bevolking? In het verslag wordt gewag gemaakt van ruim 40 belangstellenden waaronder de heer Omtzigt, werkzaam bij de Zwanenhof en vader van het huidige Kamerlid Pieter Omtzigt. Verder de heer Calis, kok bij de school van paters Maristen (nu AZC), die kooklessen in de Bijenkorf verzorgde voor mannen. Ook de familie Vos, waarvan de man werkzaam in bij de Volkshogeschool 'Het Witte Huis' (nu van Avelijn), is belangstellend. Uit de aanwezigen wordt een kerngroep gevormd.

De kerngroep van 8 man/vrouw vergadert op 15 juli bij de familie Menheere (Wim Menheere is bestuurslid v.d. STOS). Op die vergadering wordt een huisvestingsgroep (locatie en contact met B & W), inrichtingsgroep (inventaris, inrichting en subsidieaanvraag bij fondsen) gevormd. Ook komt er iemand die vrijwilligers zoekt om de winkel te 'bemannen en bevrouwen'. 'Bemannen' alleen mag niet meer. Bemensen is nog niet uitgevonden. Dat dekt immers alles, ook, met de wetenschap van nu, de lhbt+ gemeenschap.

Op 17 augustus komt de groep weer bijeen. Er zijn nog niet veel vorderingen gemaakt. Burgemeester Hehenkamp stelt dat de groep in een brief aan B & W om medewerking voor een locatie moet vragen en geeft enkele suggesties.

Verder wordt geconstateerd dat, na aanvankelijk succes, de verkoop van 'zuivere koffie' op de markt terug loopt. Verkoop aan particulieren handhaaft zich en grootgebruik bij instellingen is nog geen succes. Maar men zet door. De koffie is dan nog bij ca. 20 particuliere adressen te kopen.

In oktober 1981 gaat er een brief uit van de STOS aan belangstellenden over de stand van zaken over de oprichting van de wereldwinkel. Er blijken 16 mensen bereid te zijn de wereldwinkel te bemensen. Op het STOS papier vinden we ook een eerste begroting van ruim f 13.000,-. De winkel mikt op

koffie, thee, jam, honing e.d. en op kunstnijverheidsproducten, te betrekken van de Stichting Ideeële Import en de Landelijke Vereniging Wereldwinkels.

Uit de startblokken

Er zijn 2 'stichtingsdata', misschien 3. Dat zal niet veel voorkomen. De winkel van de vereniging Wereldwinkel Borne (voortaan WW) werd op 13 januari 1982 geopend, maar die rechtspersoon bestond toen formeel nog niet. Juridisch verkeerde de winkel in een vacuüm. De oprichtingsdatum van de Vereniging Wereldwinkel Borne, die dus de winkel exploiteerde, was op 3 mei 1982. Maar je moet ook nog naar de notaris om alles van een juridisch sausje te voorzien. Dat deed het bestuur, dat op 3 mei was benoemd, op 17 juni 1982.

De ontstaansgeschiedenis wordt aardig geïllustreerd in het verslag van de oprichtingsvergadering op prachtig oranje papier gestencild:

"Jan (Bovenmars) vertelt dat er vorig jaar vanuit de STOS) meegewerkt is aan de vastenactie (toen nog met een k). De vastenactie had toen tot doel het steunen van boeren-coöperaties. De STOS deed dat niet alleen binnen de Rooms-katholieke kerk, maar probeerde de hele Bornse bevolking hierbij te betrekken. De koffie van de boeren-coöperaties werd op de markt verkocht. Dit alles sloeg erg aan, ook nog na Pasen (toen de einddatum van de vastenactie, nu gaat het hele jaar door). Toen is het idee geboren om een wereldwinkel te beginnen. Met de vrijwilligers die zich voor de wereldwinkel beschikbaar stelden is toen v.a. juli 1981 regelmatig vergaderd. De gemeente stelde het pand (nr. 16) in de Hofstraat beschikbaar waar we vanaf 13 januari 1982 gestart zijn met deze groep."

Opening Wereldwinkel Hofstraat 16

Overigens had m.i. de gemeente daar zelf ook belang bij. In die tijd was kraken van leegstaande panden aan de orde van de dag. En, als krakers zich eenmaal gevestigd hadden, waren ze wettelijk redelijk beschermd. De anti-kraakwet bestond nog niet. Zo werd ook de villa Meijling (nu een Welstee

zorgvilla) op de hoek van de Europastraat en de Stationsstraat om die reden van tijdelijke bewoners voorzien. Als raadslid stemde ik er zelf voor.

In de oprichtingsvergadering van 22 leden werden als bestuurders benoemd:

Jan Bovenmars (vz.); Fiene Quak-van der Meij (secr.); Herman Jansen (penningm.). Als algemene bestuursleden werden benoemd: Angela Blom; Hanneke Romeyn; Fred Heyerman en Gerrit ten Bloemendaal.

In de statuten wordt ook vermeld dat de STOS met 2 bestuursleden vertegenwoordigd zal zijn. Harmen Govaert en Wim Menheere stellen zich daarvoor kandidaat, onder voorbehoud van goedkeuring van het STOS-bestuur.

Bestuur wereldwinkel 1982

In de maanden tussen de winkelopening en de oprichtingsvergadering werden er al een school bezocht en is er een verzoek van de wijkvereniging Refined binnengekomen hun 1^e jaarfeest op te luisteren.

Er is ook een dreigend bericht. Tandarts Leussink, die bij het winkelpand Hofstraat 16 nog een deel huurde, heeft zijn nieuwe praktijk bijna klaar. Daarom wil de gemeente het pand, vrij van huur, per 1-1-1983 verkopen. De jonge vereniging moet dus op stel en sprong op zoek naar een nieuwe locatie.

Al voor de vereniging is opgericht ligt er al een 'boze brief' van B & W op het bureau van de secretaris van de WW, gedateerd 24 maart, n.a.v. een brief op 11-1-1982 van de WW. Het college spreekt uit dat de opmerking: dat het (voorlopig)bestuur haar verwondering uitspreekt over 'de rol van de vertegenwoordigers van het college' volstrekt onaanvaardbaar is. Het college heeft immers al in een vroeg stadium laten weten dat zij het pand Hofstraat 16 z.s.m. vrij van huur wil verkopen. Na de inspanning om van het pand, met veel vrijwilligers en kosten een geschikte winkel te maken, dit mogelijk nog geen 2 jaar gebruikt kan worden kwam, zeer begrijpelijk, toch als een onaangename verrassing.

De vraag doet zich voor waarom de STOS zelf geen winkel ging beheren. Daarover is correspondentie. Deze optie is onderzocht door het STOS bestuur.

Die kwam tot de conclusie dat de bestuursleden dat risico, zonder financiële achtervang, niet konden lopen. Het voordeel van een vereniging met leden en donateurs maakt het draagvlak groter⁵⁾. Overigens waren er in Nederland wel wereldwinkels gerund door een stichting.

1982–1985: labiele huisvesting.

Het was pionieren in het begin, alles moest geleerd worden. Zo bleek bij het eerste financiële jaarverslag dat de zaak financieel niet sluitend te krijgen was. De conclusie was dat het vermoedelijke lag aan de koffieproeverij. Daarbij konden klanten de koffie ter plekke proeven en moest het verbruik van het aantal pakken natuurlijk wel exact worden bijgehouden. Dat was niet het geval.

In het gedenkschrift 25 jaar wereldwinkel 1982–2007 schrijft mevrouw Angela Blom-Vogelzang (medewerkster van het eerste uur) :

‘Verder (bij de inrichting van het pand) moesten we maar zien dat we aan geld kwamen. Er werd aan instellingen en particulieren gevraagd om geld te lenen. Dat resulteerde in een schuld van f 20.000. Er moest zuinig worden omgegaan met de centjes. Mijn motto was dan ook: ‘Geen kwartje als je het ook met een dubbeltje kan doen’. We hadden een fijne groep mensen, ieder kwam vanuit een eigen motief, kerkelijk, niet kerkelijk en politiek veelkleurig. Maar we hadden één doel: Verbetering van de situatie van de mensen in de derde wereld.’ En verderop: “ Als ik nu (2007) terugkijk en denk aan het kraampje op de markt en zie wat een mooie winkel er nu is en de vele vrijwilligers die er zich voor inzetten, ben ik toch wel heel trots en dankbaar dat dit gelukt is.’

Er was dus de continue zorg of men wel in het pand Hofstraat 16 kon blijven. Het was ‘om niet’ ter beschikking gesteld maar met de clause dat de Wereldwinkel Borne, bij verkoop door de gemeente aan derden, het pand binnen 3 maand ontruimd moest hebben. Het lijkt mij een soort doodvonnis, wachtend op die uitvoering. Zo’n gebruiks-overeenkomst betekent immers dat er geen rechtsbescherming was op het gestelde in de gebruikersakte (3 maanden) na. Concreet betekende dat men in 3 maanden het volgende zou moeten realiseren:

- een nieuwe locatie vinden;
- de huur/koop juridisch regelen;
- het nieuwe pand geschikt maken
- verhuizen.

En, als a t/m d niet lukt, moet men ruimte vinden om de winkelvoorraad tijdelijk op te slaan.

Een bijna onmogelijke taak. De huisvesting was dan ook een voortdurende zorg voor het bestuur. Zeker toen begin 1984 bekend werd, dat het pand verkocht zou worden.

Winkel en clubhuis voor derden ?

Dus neemt het bestuur van de WW het initiatief te

onderzoeken of het zelf het pand kan kopen en vraagt om een gesprek met B & W over hun mogelijkheden. Uit een eerder oriënterend gesprek op 5 maart 1984 met burgemeester Hehenkamp was al bekend dat het pand voor f 75.000 in de boeken stond.

Het bestuur van de WW schrijft aan B & W en de raad:

‘Deze onzekerheid (dat de WW bij verkoop het pand moet verlaten) komt voort uit het gegeven dat het pand Hofstraat 16 reeds geruime tijd te koop aangeboden staat. Een eventuele verkoop zal betekenen dat wij uit het pand moeten en iets anders moeten zoeken. Dat zal waarschijnlijk niet meevallen.

Het bestuur van de wereldwinkel onderzoekt daarom de mogelijkheid het pand te laten kopen door een nog op te richten stichting. Deze stichting zal het pand gaan beheren en verhuren aan de wereldwinkel, het vrouwenontmoetingscentrum en eventuele andere, op non-profit basis werkende, groeperingen die van het pand gebruik willen maken. De belangrijkste vraag bij dit onderzoek is: Hoeveel vraagt de gemeente Borne voor dit pand?’

Over de prijs, boekwaarde f 75.000, kon onderhandeld worden, zo bleek al uit het gesprek op 5 maart.

De prijs van f 75.000 is echter onhaalbaar voor de WW. Als het bouwkundig rapport over achterstallig onderhoud bekend is, wil de het bestuur van de WW met B & W verder onderhandelen. Dat rapport liet op zich wachten (en is er nooit gekomen, althans er was door mij geen informatie over te vinden). Een antwoord op de vraag over prijs die de WW aan de gemeente stelde, is evenmin een antwoord gekomen.

Alle hens aan dek.

Op 8 november '84 zijn er 2 andere gegadigden zo bleek uit een gesprek met burgemeester Hehenkamp en de heer van Uden met het bestuur van de WW. Dit leidt tot een brief, ook op 8 november, aan B & W en de gemeenteraad met een bod van f 50.000 onder voorbehoud van instemming van de ledenvergadering. Het bestuur van WW doet een dringend beroep op de leden voor steun. Na de ledenvergadering wordt op 10 december 1984 in een brief aan B & W en de gemeenteraad, het voorstel van f 50.000 herhaald. Het is voorzien van een aantrekkelijke clause. Om speculatie met het pand te voorkomen wil de WW in de koopovereenkomst toevoegen dat de gemeente het pand ‘om niet’ zal terug krijgen bij de opheffing van de WW. De brief kwam ruim op tijd voor de raadsvergadering van 20 december 1984 waar het besluit van de verkoop zou vallen. Er komt geen antwoord op. Inmiddels heeft B & W besloten en wordt bekend dat het pand gegund zal worden aan de hoogste bieder.

Er wordt een handtekeningactie op touw gezet.

Ook veel organisaties, regionaal en plaatselijk, worden benaderd om een adhesie-brief te schrijven en te pleiten voor behoud van de huisvesting van de WW.

Ik kwam o.a. brieven tegen van: De Beweging tot de Ander; Zusters van Schijndel (ook wel Zusters van Liefde genoemd); Karmelgroep Twente; Bedrijfspastoraat Hengelo; Pastoraal Centrum de Zwanenhof; Stichting het Grondelhuis; het bestuur van de Theresiaparochie en de Kontaktgroep Bornse Missionarissen. Overwegend Rooms-katholieke organisaties. Hopelijk zou dat het CDA, toen verreweg de grootste fractie, vermurwen.

Feitelijk is het bod van WW, inclusief de teruggeef clause, een bod van minimaal f 125.000 (boekwaarde en verkoopprijs) als de WW in het jaar 1985 zou worden opgeheven

Reuring in de raadszaal.

Voordat de raadsvergadering in het gemeentehuis Villa Elisabeth (nu het restaurant Dorset) van 20 dec. 1984 begon, overhandigde Jan Bovenmars, voorzitter van de WW, aan de burgemeester ca. 1000 handtekeningen die voor behoud van de WW en het VOC⁶ pleiten. Op de publieke tribune zitten tal van demonstranten voorzien van borden. Met een bord met de tekst: 'Wij worden op straat gezet, opdat de gemeente er rijker van wordt' pleiten wereldwinkel en VOC voor behoud van het pand Hofstraat 16.

Bij het agenda punt 'verkoop pand Hofstraat' leek

het spannend te worden. Wat zou het CDA doen bij zoveel adhesie uit het dorp en regio van tal van Rooms-Katholieke organisaties? Vooral het raadslid Albert Storm sloot in zijn betoog aan bij deze adhesiebetuigingen. D'66 raadslid A. Eisner (Fred) kwam met het meest relevante zakelijke argument. Hij pleitte, net als ondergetekende, voor uitstel: *'Uitstel is nodig omdat niet alle informatie boven tafel is gekomen'*⁷⁾ (citaat Twentse Courant 21-12-1984). Doelde hij daarbij op het bod, onbekend bij de raad, van de WW van 10 december? Had hij informatie uit derde hand, bijv. van een D'66 goedgezinde ambtenaar? Hoe kom je anders aan zo'n opmerking? Achteraf, na 40 jaar, bleek hij gelijk te hebben. Maar het meest waarschijnlijk doelt hij op

de WW brief van 18 december, die wel bij de ingekomen stukken zat. De brief waarop Eisner waarschijnlijk doelt begint met de zin: *"In de brief van 10 december 1984 spraken wij (bestuur WW) de vrees uit dat wij het pand Hofstraat 16 zouden verliezen"*. M.a.w. het was bekend dat er nog een brief was die de raad niet is toegezonden, zij staat niet in de lijst van ingekomen stukken die bij de agenda voor de raadsvergadering zat. Dat deze brief werd achtergehouden blijkt verderop.

Aertssen (CDA) en de VVD woordvoerder bleven onverbiddelijke het college steunen om het pand aan Boensma voor f 80.000 te verkopen.

Burgemeester Hehenkamp belooft uit *'morele overwegingen'* dat hij de WW en de VOC zou helpen bij het vinden van een nieuwe huisvesting. Interessant is zijn opmerking (Twentse Courant op 21-12-1984): *'De onderhandelingen zijn in alle integriteit gevoerd en de WW zou in exploitatiemoeilijkheden komen wanneer de vereniging meer dan f 55.000 zou betalen (Hoe zou Hehenkamp dat kunnen weten?) voor het pand'*. Is het achterhouden van informatie integer? Want dat was precies wat er gebeurde. Het bestuur van de WW dacht er wel zo over. In de brandbrief van 18 dec. '84 en verwijzend naar de brief van 10 dec. schrijft zij: *'Naar nu achteraf blijkt zijn wij te goed van vertrouwen geweest. We hoorden nooit meer iets (na het gesprek in mei). U begrijpt dat zo'n procedurele afhandeling ons teleur stelt, het vertrouwen in het college wordt zo ondermijnd.'* Kennelijk had men, voor het raadsdebat al, weinig vertrouwen in de afloop.

De verkoop aan auto-onderdelenhandelaar Boensma, die de hoogst bieder bleek met een bod van f 80.000, ging dus door. De tegenstanders van de verkoop aan Boensma kwamen ook niet op het 'zakelijke argument' dat het bod van de WW, met teruggave van het pand 'om niet na opheffing van de WW', wel zeer gunstig voor de gemeente was. Het bod was de raad, zoals vermeld, onbekend! Na stemming (11 stemmen voor [CDA en VVD], 6 stemmen tegen [PvdA; PPR en D'66], ging de raad akkoord met de verkoop aan Boensma.

Nu bezien is het een besluit dat m.i. tegen het eigen gemeentebestuur inging. Het pand werd gegund aan de hoogste bieder maar wel voor het snelle gewin. Het bod van de WW was immers, met de kennis van nu, met een potentie van f 125.000 (f 50.000 + f 75.000) minstens zo goed. Dat als de WW, na bijv. een jaar, opgeheven zou worden.

Enigszins begrijpelijk was het raadsbesluit wel, want het waren barre tijden voor gemeentebesturen met grote bezuinigingen. De gemeente dreigde een artikel 12⁸⁾ gemeente te worden aldus de oud gemeentesecretaris B. Hoitink in zijn mededeling op 23-9-2022 toen ik hem daarover bezocht. Borne moest dus op de kleintjes letten.

Een andere kant is er ook. Burgemeester

Hehenkamp, die midden jaren '70 benoemd werd, liet zich, niet wetende wie zijn buurman was, bij de uitslagen van de raadsverkiezingen ontvallen dat de PvdA *'gelukkig buiten het college gehouden kon worden'*. Die buurman was de zoon van het toen net herkozen P v/d A raadslid Brink. Kennelijk was Hehenkamp geen vriend van links. De acties van de WW waren wel overwegend links georiënteerd.

De communicatie vanuit het College van B & W, of Hehenkamp, verdient, hoe dan ook, geen schoonheidsprijs. Ze lieten een mooie kans liggen op een gesprek met het bestuur van de WW n.a.v. hun aantrekkelijke bod. Maar ja als je zelfs als burgemeester in de B & W vergaderingen informatie achterhoudt?

Als doekje voor het bloeden diende het CDA, bij het raadsbesluit, nog een motie in die B & W opriep behulpzaam te zijn bij het zoeken van een nieuw pand voor de WW. Deze werd met algemene stemmen aangenomen. Hehenkamp had dat al beloofd.

Vals spel?

Een klein onderzoek achteraf leert mij dat het pand Hofstraat 16, nu goed onderhouden, € 245.000 waard zou zijn. Vertaald naar guldens dus f 539.000. Dat is een aardig spaarpotje. Achteraf beschouwd kan men stellen dat er, uitgaande van het gemeentebestuur, 'de hoogste bieder', het pand niet kon/mocht kopen.

Dit bod is, zoals al vermeld, niet ter sprake geweest in de raadsvergadering van 20 december 1984.

Hoe kan dat, wat is de reden? Daartoe zijn door mij recent de agenda's van B & W en de gemeenteraad opgevraagd en bekeken.

Op de raadsagenda van 20 december '84 staan wel veel brieven met adhesiebetuigingen aan de WW die op 18 december verstuurd zijn, inclusief de laatste brandbrief op 18 dec. van het bestuur van de WW. De nummers van deze brieven zijn alle hoger dan 5300. Wat ontbreekt is de brief van de wereldwinkel die op 10 december 1984 is verzonden. Deze is binnengekomen en heeft het nummer 5202 en is niet alleen aan B & W gericht maar ook aan de raad. Ze komt echter niet ter sprake in de B & W vergaderingen van 11 en 18 december en ook niet in de raadsvergadering op 20 december. Per ongeluk? Zeker niet, want ze duikt op in de B & W vergadering van 27 december 1984, dus na de verkoop van Hofstraat 16 aan Boensma. Dan met de opmerking *'voor kennisgeving aangenomen'*. Op basis van het ingekomen nummer 5202 is te concluderen dat deze is achtergehouden door voorzitter Hehenkamp bij de B & W vergaderingen en niet per ongeluk. Want na 27 dec. 1984 is de brief ook niet meer bij de raad terecht gekomen. Dat bleek uit mijn onderzoek van de raadsagenda's van januari t/m maart 1985.

De gemeenteraad is dus misleid. Het bod van de

Wereldwinkel Borne mocht geen rol spelen in het cruciale debat over de verkoop van Hofstraat 16. Er is vals gespeeld.

Ik heb oud-wethouder Wim Smies van de PvdA hierover gesproken. Hij kon zich, begrijpelijk, deze zaak niet exact herinneren. Wel deelde Smies mij mee dat het in het college, met de conservatieve CDA'er mevrouw Pieterse, de eveneens conservatieve VVD'er van den Akker en burgemeester Hehenkamp (CDA), die ook niet veel op had met links, voor hem soms lastig manoeuvreren was. Iets wat oud gemeentesecretaris B. Hoitink mij bevestigde. Overigens stemde Smies in het college tegen de verkoop aan Boensma. Hij vond de auto-onderdelenhandel geen verrijking voor het dorp.

In een democratie is het essentieel dat er een openbaar debat plaats vindt op grond van alle informatie. Bij een gemeente behoort dat te geschieden door de raad. Dit zou tot een bij B & W, in het onderhavige geval, tot een hen onwelgevallig resultaat kunnen leiden. Juist dat moest, in de ogen van de portefeuillehouder (in dit geval burgemeester Hehenkamp, nota bene meester in de rechten), voorkomen worden. Derhalve mocht het gunstige bod van de Wereldwinkel Borne niet aan de raad bekend gemaakt worden. Dus kwam dat bod pas na het debat in de raad bij de vergadering van het college van B & W op 27 dec. aan de orde.

'Wat niet weet wat niet deert' zal Hehenkamp gedacht hebben. Daarin had hij gelijk. Maar, zoals als altijd, 'al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel', zelfs na 38 jaar.

Tot slot. Uit de handelwijze in januari 1985 en daarna kon niet worden opgemaakt dat het college veel werk heeft gemaakt met het zoeken naar een nieuwe huisvesting.

Dit ondanks het verzoek dat het bestuur van de WW op 6 jan. 1985 aan de raad stuurde. Waar eerder de brieven steeds gericht waren aan B & W en de raad wordt B & W nu niet in de aanhef van de brief genoemd. Dit wekt de suggestie dat men kwaad was.

Het college van B & W zegt in haar formele brief van 22 jan. 1985 wel toe om in overleg te gaan met de WW. Op 6 februari, na de raadsvergadering, volgt nog een iets vriendelijker getoonzette brief voor een gesprek op 8 februari. Wel met de hint zelf op onderzoek uit te gaan. In het archief van de WW, dat mij ten dienste stond, blijkt echter uit niets dat het enig resultaat heeft opgeleverd.

Toch een nieuw pand.

Het zelf zoeken levert wel wat op. In een vertrouwelijk schrijven aan het bestuur van de WW in voorjaar 1985 kom ik de suggestie tegen om het gesprek aan te gaan met mevr. M. Hofstee de eigenaresse van het pand de Grotestraat 243/245 (afgebroken, nu 't Hoogevelde [hoek Grotestraat/Klippenweg]) dat gehuurd wordt door drogisterij

Liedenbaum (nu het huis '1940 de Vijzel 2005' aan de Grotestraat).

Deze heeft slechts een klein deel nodig. de rest zou

In deel 3 zal uitvoerig worden ingegaan op de activiteiten die de Wereldwinkel Borne zoal ondernomen heeft.

Wereldwinkel aan de Grotestraat

Met dank aan Dini en Wim Menheere voor hun archief. Verder zijn geraadpleegd: De Twents Courant van 21-12-1984 (raadsverslag); de besluiten van het College van B & W van dec. 1984 en de besluitenlijst van de raadsvergadering van december 1984.

Met dank aan mevr. J. de Jong van het gemeentearchief.

Noten:

¹⁾Oorspronkelijk was het de bedoeling 2 artikelen te schrijven. Dit stond vermeld in 'Boorn & Boerschop' nr. 2 van 2022. Maar er was zoveel interessante informatie, inzonderheid t.a.v. de huisvesting, dat deel 2 nog gevolgd wordt

door deel 3

²⁾Stichting Ontwikkelings Samenwerking ontstaan in 1976 n.a.v. een raadsdebat in 1972,

³⁾Zie artikel in 'Boorn & Boerschop 2022 nr. 2.

⁴⁾SKUW staat voor Sociaal Kultureel Werk.

⁵⁾De STOS (stichting) wil een vereniging vanwege financieel draagvlak, dat wordt de wereldwinkel. De wereldwinkel ziet meer heil in een aparte stichting voor gebouwbeheer. Waarschijnlijk om zelf het risico niet persoonlijk te dragen.

⁶⁾VOC in 1983 opgericht, is het Vrouwen OntmoetingsCentrum 't Gangetje dat ook in het pand Hofstraat 16 haar onderkomen had. Ook de VOC moest in 1985 het pand aan de Hofstraat verlaten. Zij vindt, na verloop van tijd een tijdelijk onderkomen in de inmiddels afgebroken Bleekschool, die toen een kinderdagverblijf huisvestte. Daarna heeft men onderkomens gehad in de Floraschool in een inmiddels leegstaand noodlokaal en daarna de Wingerschool (thans opgeheven). In het deel van de voormalige Wingerschool is thans het buurtcentrum 'De Letterbak' gevestigd. Het idee om bij VOC alle vrouwenorganisaties onder te brengen als paraplu voor de vrouwen belangen is nooit van de grond gekomen. In 1990 is het VOC ter ziele gegaan.

⁷⁾Helaas zijn er van die raadsvergadering geen notulen. Eerder dat jaar waren die afgeschaft en werd er, op papier, alleen een besluitenlijst gemaakt. Verder werd er alleen een bandopname gemaakt. De archivaris van de gemeente kon die niet vinden. Overigens is het de vraag of er nog afspeelapparatuur te vinden is.

⁸⁾Een artikel 12 gemeente staat onder curatele bij het provincie bestuur.

de WW kunnen huren. Liedenbaum zou dan onderhuurder kunnen worden van de WW voor een klein deel. Voor de WW betekent dat een huur van f 425.- per maand, waarvan een kwart door de drogisterij Liedenbaum zal worden betaald. Voor gas en electra zal er zo'n f 150 bijkomen is de raming. Op 16 maart leidt dit tot een overeenkomst. Per 1 mei gaat die in.

Met veel moeite en in overleg met de gemeente en Boensma, de nieuwe eigenaar van het pand aan de Hofstraat, mag de WW per gratie tot eind april, dus 1 maand extra, nog in de Hofstraat blijven. Het jaarverslag over 1985 van de WW omschrijft het zo.

'Na een indringende correspondentie met de gemeente is het ons gelukt nog tot eind april 1985 in ons oude pand aan de Hofstraat te mogen blijven, hoewel de gemeente eerdere overdracht van zins was.' Iets verder:

"Het gehele pand wordt in korte tijd van binnen 'gerenoveerd' en gestoffeerd met als resultaat een mooi gezellig onderkomen.

Het is 22 mei als de kinderen van de 6e klas van de Olthof-school de winkel officieel openen door een doek voor de ramen weg te trekken, waarachter de naam Wereldwinkel verschijnt. Hierna kregen zij wat te drinken aangeboden en werd hen één en ander over het werk van de Wereldwinkel Borne verteld' Ondanks alles; eind goed, al goed.